І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 53. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го БЕРЕЗНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 21, 1962 No. 53. VOL. LXIX.

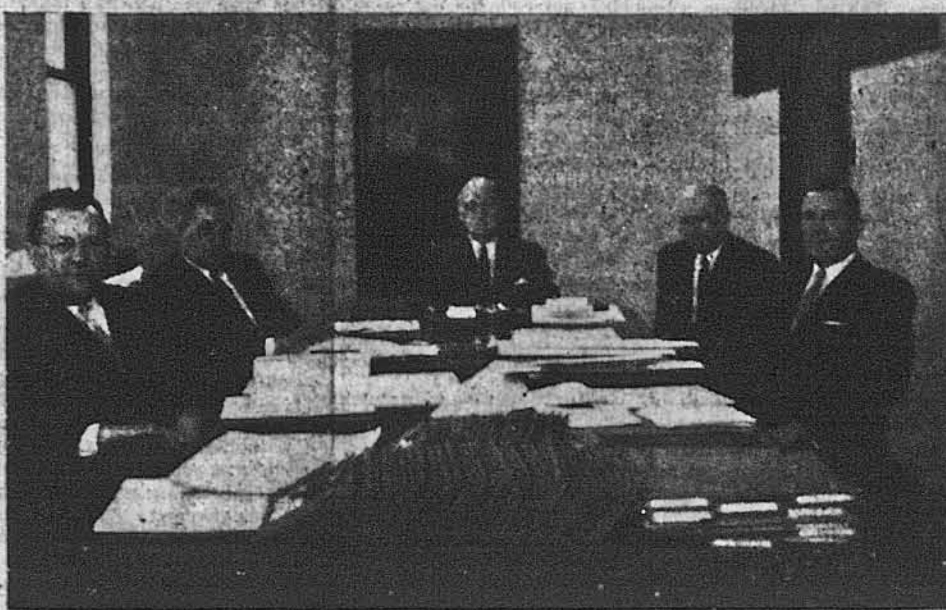
УРЯД АРГЕНТИНИ РОБИТЬ ЗАХОДИ ДЛЯ „ОБОРОНИ РЕСПУБЛІКИ"

ВІЙСЬКО ПЕРЕБИРАЄ КОНТРОЛЮ В 6-ох ПРОВІНЦІЯХ ПІСЛЯ ВИБОРЧОЇ ПЕРЕМОГИ ПЕРОНІСТІВ

Буенос Айрес. — Федеральний уряд в день після виборів перейняв контролю в 6-ох провінціях, щоб цим способом уневажнити вислід виборів, в яких перемогли прихильники колишнього диктатора Хуана Д. Перона. Згідно з наказом президента Артура Фрондізі в шістьох провінціях Буенос Айрес, Тукуман, Ріо Негро, Сантіаго дель Естеро, Чако і Нав Квен стали губернаторами військові команданти цих провінцій, і вибрані пропероніські губернатори не зможуть обняти влади. В провінції Буенос Айрес, яка обіймає третину всього населення країни (без столиці) став губернатором генерал Гілермо Саляс Мартінез, командант другої дивізії. Недільні вибори в Аргентині спричинили найбільшу кризу в тій країні від 1955-го року, коли там скинули були диктатора Перона. Прихильники Перона, яких підтримували комуністи, здобули майже половину всіх місць до конгресу в тих виборчих округах, в яких відбувалися вибори. Крім того вони здобули губернаторські становища в шістьох провінціях. На губернатора провінції Буенос Айрес вибраний 47-річний робітничий провідник Андрес Фрамінї. Інтервенція уряду відбулася згідно з конституцією, яка дозволяє федеральному урядові вмішуватися до адміністрації провінцій, щоб втримати там порядок і законний стан. Пероністи вели виборчу кампанію за те, щоб до Аргентини міг вернутися Перон, який тепер перебуває в Еспанії. Радикальна партія президента Фрондізі має 76 мандатів, втратила 25; Народна радикальна партія втратила 19 мандатів і має 56. Перонівська партія справедливости здобула 43 мандати, а інші партії — 17. Більшість в Конгресі виносить — 97. Фрондізі втратив більшість в конгресі, але ще гірше є те, що вибори з неділі 18-го березня загрожують здійснюванню програми так званого Союзу для Поступу, яку підтримують ЗДА своїми фінансами. Досі коло $100 мільйонів річно чужих інвестицій прибувало до Аргентини, але тепер ці інвестиції не будуть напливати в такій скількості, бо пероністи виступають проти чужих капіталів. Вони заявляють, що уряд Фрондізі „запродав Аргентину" імперіялізмові янків. Одночасно в Аргентині настала і криза кабінету. Перший зрезиґнував міністер внутрішніх справ Альфредо Вітольо, який пропонував, щоб пероністи перебрали становища губернаторів, і щоб проти них уряд виступив аж тоді, коли вони хотіли б покликати до країни диктатора Перона. Але представники збройних сил не погодилися на таку розв'язку, і Вітольо мусів зрезиґнувати, а за ним залишили кабінет ще два інші міністри — здоров'я і публічних робіт. Комуністи підтримують пероністів, бо сподіваються, що під час кризи вони зможуть поширити свої впливи. 62 робітничі спілки заявили, що будуть страйкувати без обмеженого реченця на знак протесту проти того, що військовість перейняла контролю над 6-ма провінціями. Пероністи плянують в 1964-му році вибрати на президента Перона. Цього року не вибирали президента, бо Фрондізі має мандат ще на два роки.

Контрольна Комісія УНСоюзу при праці

Як уже інформовано, в понеділок, 19-го березня, в головній канцелярії Українського Народного Союзу в Джерзі Ситі почалась передконвенційна контроля майна, діловодства та арганізаційного стану цієї організації. Контролю переводить Головна Контрольна Комісія, яку й видно на фотознімці побіч. При столі сидять (зліва): директор Петро Пуцило з Шикаґа, Петро Кучма з Ню Йорку, що є секретарем Комісії, голова Комісії д-р Володимир Ґалан з Філядельфії, заступник голови Комісії інж. Володимир Коссар з Вінніпеґу, Канада, та Іван Кокольський з Вунсакет, Ровд Айленд. Контроля триватиме впродовж тижня.

ДЕ ҐОЛЬ ПРИЗНАЧИВ ВИКОНАВЦЯ МИРНОГО ДОГОВОРУ В АЛЬЖИРІ

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль призначив 50-річного французького амбасадора в Данії Крістіяна Фуше на високого комісаря Франції в Альжирі. Він буде найвищим репрезентантом влади в Альжирі в перехідному часі відтепер до переведення в Альжирі всенародного плебісциту і, потім, виборів, та покликання до життя нормального уряду Альжирської республіки, після її офіційного проголошення. Поруч із високим комісарем — існуватиме в Альжирі тимчасовий уряд, за офіційною назвою „Екзекутивна рада", на чолі з мусульманським діячем. Виконування кожного з тих урядів і функцій получене з великою персональною небезпекою для тих діячів, однаково французів як мусульман, з уваги на терористичну діяльність Тайної військової організації французьких екстремістів в Альжирі. На їх-то наказ настав в цілому Альжирі генеральний страйк, який спаралізував всі публічні установи. Закриті всі уряди, фабрики, варстати праці, крамниці, ресторани, припинився ввесь комунікаційний рух всіма засобами, не було світла ні газу, не функціонували телефони, та опустіли вулиці, бо мешканці сидять по домах. Французька адміністрація в Альжирі покликала до життя військові суди, які судитимуть терористів, схоплених при виконуванні актів терору чи саботажу. Французький уряд надрукував пропаґандивну афішу: *„Мир в Альжирі — Для наших дітей"* — з образом білого хлопчини, який обіймає мусульманську дівчинку. Білі мешканці альжирських міст зривали ті афіші. Генеральний делеґат в Альжирі Жан Морен виголосив через радіо заклик до французьких і мусульманських мешканців Альжиру — зберігати спокій та льояльність супроти леґальної влади. Морен признав, що підписаний в неділю мир з мусульманськими націоналістами не відповідає французьким мріям і сподіванням, але звернув увагу, що усамостійнювання народів є „універсальним процесом", якому не сила протиставитись. Він перестеріг проти „екстремістів і злочинців, які штовхають до спротиву, який може закінчитись тільки катастрофою". В Марокко і Тунісії, двох країнах, що активно спряли альжирсько - арабській боротьбі проти французької адміністрації в Альжирі, панує велика радість, з приводу недільного договору, що закінчує французько - альжирську війну. Ті країни, колишні французькі колонії, мають близькі зв'язки з Францією і війна в Альжирі ставила їх в надзвичайно трудну міжнародну та внутрішньо - політичну ситуацію. Туніські й мароканські лідери стверджують, що Тайна Військова Організація і її терористична діяльність в Альжирі і у Франції — це „внутрішня французька справа", але висловлюють надію, що французький уряд вживе найенерґійніших засобів для знищення тієї організації та зліквідування терору. Однак в Альжирі панує атмосфера, наче тиша перед бурею. В очікуванні її ... сильні відділи *війська обсадили вулиці й головні публічні будинки в усіх більших містах Альжиру.* Де Ґоль заповів новий свій радіо - телевізійний виступ в найближчий понеділок.

Ромульо закликає весь вільний світ поборювати комунізм

Оскалуза, Айова. — Колишній президент Об'єднаних Націй генерал Карльос П. Ромульо з Філіпін, промовляючи на зборах в Коледжі ім. Вілліяма Пенна закликав весь вільний світ поборювати комунізм, бо „коли в одній країні є загрожена воля, то вона є загрожена всюди". СССР впродовж останніх десятків років стався великою державою, і про це комуністи поінформували народи Азії й Африки. Тому всі вільні країни повинні спільно поборювати комуністичну загрозу. Ромульо казав, що тепер СССР змагається за провід у світі із ЗДА, але перед другою світовою війною азійські народи вірили, що Захід є „непереможний". Тепер та віра захитана, тому комунізмові мусять протиставитися всі вільні країни світу.

Сателіт „Ванґард I" кружляє вже 4 роки довкола Землі

Форт Монмут, Н. Дж. — 17-го березня минули 4 роки від дня, коли армія випустила була сателіт „Ванґард I", який літає довкола землі і дотепер і є „найстаршим сателітом", який передає сиґнали. В суботу 17-го березня той сателіт зробив вже 15,712 облетів Землі, пролетівши 543,195,264 милі. Ванґард важить два і пів фунта має вигляд ґрейпфрута і його діяметер виносить 6.4 цаля. Його випустили 4 роки тому, після Спутніка I і II і після американського Експлорера. Він і досі передає сиґнали, черпаючи електрику з Сонця, але голос цих сиґналів цього року є слабший в порівнянні з минулорічним.

Дипломатична гра в Женеві не дає ще ніяких вислідів

Женева. — На 17-членній конференції про міжнародне роззброєння в Женеві ведеться дипломатичну гру, — на пленарних засіданнях, на комісіях і ще більше в так званих „приватних" розмовах між делеґатами поза конференційними залями колишнього палацу Ліґи Націй. Однак всі ті явні й засекречені розмови покищо, за десять останніх днів, не довели до ніякого позитивного висліду. На пленарному засіданні конференції в минулий понеділок 19-го ц.м. канадійський міністер закордонних справ Говард Ґрін закликав головні сторони припинити виголошування „абстрактних промов" та перейти до ділового розгляду тих пунктів, в яких Захід і комуністи найбільше зближені. Вечером того самого дня совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико переказав державному секретареві Дінові Раскові, що він радий бачити його. Дін Раск, в товаристві тільки Чарльза Болена, перейшов до віллі Громика й вони мали півгодинну розмову, головно про Берлін, але Громико не змінив в тій розмові давнього совєтського становища, для Заходу неприйнятливого. 8 невтральних держав, приявних на Женевській конференції, намагаються грати ролю посередників і натискають на поступки обох сторін — СССР і ЗДА, — але також без успіху. Державний секретар Дін Раск і британський міністер закордонних справ лорд Гюм залишаться в Женеві напевне до кінця цього тижня, — але мабуть, не довше.

Ніксон твердить, що Кеннеді виявив державну таємницю під час виборчої кампанії

Вашингтон. — Колишній віце - президент Ричард М. Ніксон в книжці, що має появитися друком 29-го березня ц. р. під заголовком „Шість криз", і частина якої надрукована в журналі „Лайф", закидає президентові Кеннеді, що він в 1960-му році під час виборчої кампанії говорив про те, що треба, щоб ЗДА підтримали противників Кастра на Кубі. Ніксон пише, що Кеннеді говорив про це після того, як, згідно з зарядженням Айзенгавера Централна Розвідча Аґенція поінформувала була обидвох кандидатів на президента про те, що в ЗДА вишколюються збройні протикастрівські відділи. Ніксон мусів пізніше в телевізійній дебаті заперечувати те, хоч в дійсності він був більше проти Кастра як Кеннеді. Ніксон твердить, що заява Кеннеді виявила Кастрові, що проти нього підготовляється збройна акція, і тому Кастро мав час приготовити відповідну оборону.

Ізраїльсько-сирійська стрілянина відродила напруження на Середземному Сході

Єрусалим. — Збройний наїзд ізраїльського військового з'єднання в минулу суботу на арабське село Ель Хурзі по сирійському боці і зруйнування тамошніх фортифікацій з поважними людськими втратами по обох сторонах відразу воскресив давню напружену атмосферу між Ізраїлем та всіма його арабськими сусідами. Сирія оскаржила Ізраїль не тільки за той наїзд, але й за острілювання ізраїльською артилерією ще чотирьох інших сел на сирійській території та за бомбардування трьох інших осель в Сирії недалеко кордону. Правда, кількість жертв, що їх мала понести Сирія в тих ізраїльських акціях, в різному часі різна: спершу говорилось тільки про одного вбитого, згодом про 14. У наскоку на Ель Хурзі згинуло — за ізраїльським комунікатом — 30 арабів. На бомбардування ізраїльськими літаками скаржиться також Йорданія. З другого боку Ізраїль подає подробиці острілювання сирійцями ізраїльського порому на Галилейському озері, при чому були ранені два жидівські поліціянти, — як також подробиці про острілювання сирійськими арабами ізраїльських рибалок. Головний командант ізраїльської армії ген. Цві Тсур склав на тайному засіданні ізраїльської ради міністрів звідомлення про той наскок ізраїльського війська на сирійську територію.

● **Американське Лікарське Товариство** в червні цього року видасть кишенкового формату книжку, яка називатиметься „Поточна медична термінологія". Ця книжка матиме 500 сторін і коштуватиме тільки два доляри. В ній будуть подані назви і симптоми 4.000 різних недуг. Досі навіть самі лікарі різно визначували деякі недуги.

В Конґо почались наради про ліквідацію сепаратизму Катанґи

Леопольдвіль. — Президент конґолійської провінції Катанґи Мойсе Чомбе прибув під сильною охороною збоку Об'єднаних Націй до столиці Конґа Леопольдвілю ще під кінець минулого тижня для безпосередніх переговорів із центральним урядом Конґа про закінчення сепаратистичного руху Катанґи. Прем'єр центрального конґолійського уряду Сиріль Адуля „випадково" відлетів в дні приїзду катанґійського президента до іншої провінції „на інспекцію", — з очевидною ціллю, щоб дати пізнати Мойсе Чомбе, що центральний уряд не квапиться до розмов із ним та не визнає його, як президента, а тільки як одного з провінційних прем'єрів. Але з минулу неділю таки почались безпосередні наради між Адулею і Мойсе Чомбе. Вони засекречені, але ніби проходять в прихильній атмосфері. Річ іде про скасування маніфесту Катанґи, що проголошував її самостійність, — про зміну конґолійської конституції по лінії більшої автономії для провінції, — про включення катанґійського війська до загально - конґолійського, — про порозуміння щодо поділу впливів від бельґійських копалень на території Катанґи, — врешті про те, щоб центральний уряд Конґа не підтримував ворожих супроти режиму Мойсе Чомбе племен в Катанзі. Це складні й „делікатні" справи, але ніби є надія на їх успішне полагодження, бо місія Об'єднаних Націй впливає на обидві сторони в напрямку до компромісового порозуміння. Цього хоче й американська дипломатія, яка в такому порозумінні вбачає невдачу інтриґ Москви.

Кеннеді переведе інспекцію летунських баз в Каліфорнії

Вашинґтон. — З Білого Дому повідомив пресовий секретар П'єр Салинджер, що президент Кеннеді в п'ятницю 23 березня переведе інспекцію летунських баз в Каліфорнії. Вдень того ж дня Президент дістане почесний докторат від Каліфорнійського університету в Барклі, а по полудні огляне летунську базу в Ванденберґу та переведе інспекцію підземних силосів, з яких випускають такі далекосяжні ракети, як Мінутмен, Титан і Атлас та бази ракет Тор-Дісковерер. Кінець тижня Президент переведе в Палм Спрінґсі, Каліфорнія, а до столиці має прибути в неділю 25-го березня. Президент мешкатиме в когось приватно, покищо не є відомо, де це буде.

В ЗДА почався „Протиотруйний тиждень"

Вашинґтон. — Президент Кеннеді оголосив тиждень від 18-го до 25-го березня за тиждень, в якому батьки повинні запізнатися з тим, щоб якнайкраще охороняти своїх дітей проти принагідної отрути. Секретар здоров'я, виховання і добродійности, повідомляючи про цей Перший Крайовий Протиотруйний тиждень, подає такі поради батькам, які повинні запобігати отруті своїх діток: 1. Замикати ліки в окремих шафах, які треба що деякий час оглядати і викидати непотрібне, 2. не називати ліки перед дітьми „цукорками", 3. не ставити отрути і запальні субстанції в посуду для харчів або напоїв 4. не заживати ліків в темноті або з фляшечок без написів, 5. незужиті ліки викинути, 6. батьки повинні дбайливо читати те все, що є написане на ліках (як їх заживати).

Комітет Відділів УНС стейту Коннектикат відбув наради

Ню Гейвен, Конн. — Комітет Відділів Українського Народного Союзу стейту Коннектикат відбув тут минулої неділі, 18-го березня, свої передконвенційні наради, в яких взяли участь представники і конвенційні делеґати Відділів: 12, 23, 54, 67, 254, 277, 350, 370 та 214-го. В нарадах, що їх відкрив і ними проводив голова Комітету мґр. Іван Гелюк, взяли участь головний предсідник УНС Йосип Лисогір та головний радний з Коннектикат Ярослав Гук. Під час нарад розглянено зокрема стан і розвиток передконвенційної кампанії в стейті. Й. Лисогір, забираючи голос у цій справі, ствердив, що стейт Коннектикат нараховує тепер приблизно 3-000 членів УНС, отже дещо менше, ніж він мав їх перед попередньою конвенцією чотири роки тому. Проте, в передконвенційній кампанії здобуто вже 47 нових членів і помітно тенденцію дальшого росту. Щодо кількости членів Коннектикат займає тепер 8-ме місце між іншими стейтами. Гол. радний Я. Гук, мґр. Телюк та інші учасники нарад звітували про свою діяльність та обмірковували шляхи і засоби для дальшого росту і розвитку УНС в Коннектикат. Багато уваги віддано також справам недалекої 25-ої конвенції, зокрема пропозиціям і ухвалам, що мали б бути внесені на цій конвенції для добра членів та для дальшого розвитку УНСоюзу.

Справжній „вершок" прийняття Джекелін Кеннеді, дружини Президента ЗДА, в Індії. Після відвідин, розмов і гостин з найвищими державними достойниками, п-ні Кеннеді спробувала їзди на великому на вісім стіп слоні, та ще й відповідно розмальованому і прибраному для цієї нагоди. Всі, включно зі слонем, не скривають свого вдоволення.

Бірма залишиться невтральною із загостренням політики до власних комуністів

Ранґун. — Західні обсерватори в Бірмі й знавці тамошніх відносин не погоджуються з оцінкою недавнього перевороту в Бірмі американською пресою, за якою новий режим генерала Не Віна вестиме прозахідню політику, ворожу комуністичним країнам. Ці західні дипломати в Ранґуні переконані, що ген. Не Він продовжуватиме в закордонній ділянці політику невтралізму свого попередника, У Ну, який теж був противником комунізму, але їздив до Пейпінґу так само, як це зробив був також ген. Не Він. Навпаки, від генерала Не Віна дехто сподівається пожвавлення торговельних взаємин з комун. Китаєм.

В АМЕРИЦІ

● **Чоловік англійської королеви** князь Филип, пілотуючи двомоторовий літак, мусів приземлитися недалеко Бразилії, коли один із моторів виявляв недомагання. Князь був в доброму настрої і *після* приземлення заявив, що треба буде з нагоди цього випадку поснідати. Князь Единбурґу відлетів далі на особистому літаку президента Бразилії Ґулярта. Князь Филип відвідує країни Південної Америки.

● **Преса підкреслює**, що всі три кандидати на сенаторське становище в стейті Массачусетс кандидують на основі заслуг своєї р о д и н и, а не своєї власної. Наймолодший брат Президента Едвард Кеннеді користає з популярности свого брата Джана, Едвард МекКормек послуговується популярністю свого дядька спікера Палати Джана МекКормека. Крім цих двох демократичних кандидатів є ще й третій республіканський Джордж Кебот Ладж, який є сином колишнього сенатора Генрі Кебота Ладжа.

● **Кубинський міністер** закордонних справ Равль Роа вислав протести до державного департаменту, в якому гостро виступає проти того, що американські вояки з бази Ґвантанамо на Кубі „навмисне поводяться провокативно" у відношенні до кубинських вояків — вартових, що стоять на кордонах цієї бази. Цей протест передала у Вашинґтоні чеська амбасада, яка заступає чеські інтереси після зірвання дипломатичних зв'язків між Гаваною і Вашинґтоном.

● **До ЗДА привезли вперше** зразок вугілля з Антарктиди, який подібний до того вугілля, що находиться в Пенсильвенії. З нього не можна користати, бо дорогий був би транспорт, але вчені цікавляться цим вугіллям, який оповідає їм про клімат, що був на Південному бігуні мільйони років тому.

У СВІТІ

● **Оборонець Адольфа Айхмана**, німецького нациста, що безпосередньо спричинився до винищення шістьох мільйонів жидів за останньої світової війни, д-р Роберт Серваціюс, буде старатися врятувати свого клієнта від шибениці, доказуючи нелеґальність цілого судового процесу проти Айхмана в Єрусалимі та сторонниче ведення розправи. 22 березня ц. р. Найвищий Суд в Єрусалимі розглядатиме відклик, зголошений Серваціюсом проти кари смерти, на яку засуджено Айхмана.

● **Південно - африканська** преса на своєму конґресі в Йоганнесбурґу прийняла засадничу постанову, що поруч із „традиційним правом критики і коментарів", треба розглядати проблему расових взаємин „з уваги на загальне добро безпеку країни та її народу". В цьому вбачають добровільне зобов'язання преси — стримуватись від гострого атакування націоналістичного уряду Верверда за його расову політику.

● **Надруковане в Англії** нове видання Нового Завіту, в якому взяли участь університети Оксфорду і Кембриджу, розійшлося вже в 4-х мільйонах примірників. З того, 1.200.000 примірників продано в З'єдинених Державах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Помилкова дипломатія

Поки говорять люди, мовчать гармати — звучить давня політична мудрість. Ця засада й вияснює ту постійну дипломатичну метушню в світі, зокрема тепер, коли готові заговорити не тільки гармати, але й ракети та ядрова зброя. Отже, дипломати говорять і без надії сподіваються, що можуть до чогось договоритися або бодай на якнайдовший час відтягнути „мову гармат". Це стосується і до теперішніх переговорів у Женеві в справі роззброєння, в можливість якого, мабуть, ніхто не вірить.

Очевидно, що можна тільки схвалювати зусилля, яких докладається на те, щоб відвернути війну. Все ж таки американська дипломатія, яка має на меті говорити, щоб мовчали гармати, криє в собі й поважну небезпеку, що вона може розминутися з ціллю. Ця небезпека виникає головно з нерішучости і боязливости, що характеризує американську політику взагалі, а дипломатію зокрема. Звертає на це увагу відомий коментатор Дейвід Лоренс в останньому числі видаваного ним тижневика „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт", що появився з датою 26-го березня ц. р.

Лоренс вважає, що дипломатичні розмови не доконче відвернуть війну, якщо такого бажання не мають обидва партнери. Совєтська дипломатія веде розмови і навіть їх ініціює, але це ні в чому не зменшує агресивности совєтської політики. Навпаки, саме дипломатичні розмови служать часто большевикам за паразан для їх агресії, бо альянти, звертаючи більшу увагу на дипломатичні розмови, навіть не сподіваючись на якийсь їх результат, перестають реагувати на совєтську агресію з такою рішучістю й енергією, як це було б необхідно, щоб її припинити.

Що більше, згідно з твердженням Лоренса, Америка задовольняється самими тільки дипломатичними розмовами і навіть не використовує тих своїх можливостей, що ними без війни могла б послабити та припинити совєтську агресивність. З думкою про дипломатію в справі роззброєння, Пентагон цензурує гостріші вислови американських військовиків проти комуністичної агресії, а клясичним прикладом боязливости й самовикушеної здержливости американської політики супроти Москви може послужити „Голос Америки". До цього можна б додати також і недавні та теперішні виступи державного департаменту проти пропонованого створення постійної конґресової комісії для поневолених націй.

Який вихід з такої ситуації? Лоренс пропонує переговори, але на дещо іншій базі. Він вважає, що переговори мають продовжуватись не на те, щоб за їх серпанком Москва могла продовжувати свої малі агресії та підготовлятись до великої, але на те, щоб вони ґарантували такий результат, в ім'я якого вони ведуться. Поперше, Америка і союзні країни з більшою рішучістю повинні реагувати на малі совєтські агресії, як та, що тепер відбувається в Берліні. Подруге, перед переговорами Америка повинна сказати Москві ясно і виразно, що, на випадок зволікання таких переговорів тільки для переговорів, вона встановить повну економічну бльокаду комуністичних країн і без вагання її переведе. Тільки тоді можна сподіватись, що дипломатичні переговори причиняться до того, щоб гармати справді замовкли, а не тільки притихлись.

З міркуваннями Лоренса не можна не погодитись.

Мир і нова війна в Альжирі

Підписаний минулої неділі, 18-го березня ц. р., мир між французьким урядом і альжирсько - арабськими повстанцями закінчує понад семирічну війну, що, за обрахунком фахівців, бо офіційних докладних даних ніколи не оприлюднювано, коштувала коло чверть мільйона людей — цивільних та військових французів і арабів, чоловіків, жінок і дітей, — що згинули в тій війні. Цей договір не тільки припиняє війну за долю Альжиру, але й визначає тій країні дальший шлях по лінії державної самостійности у культурній і господарській співпраці з Францією, у спільній експлуатації нафти в Сагарі і з гарантіями для французів та інших европейців, постійних мешканців Альжиру. У своїй окремій заяві президент Кеннеді назвав цей договір історичною подією, і він дійсно є такою подією: він є доказом великої і далекосяглої державної мудрости, послідовности і відваги, що їх проявив французький президент Шарль де Голь, який зрозумів історичну необхідність вирктись Альжиру, як колонії Франції, і жити надалі у згоді з Альжиром, як самостійною державою, де проживає 9 мільйонів арабських автохтонів і кругло один мільйон европейців.

Війну між Францією і альжирськими арабами офіційно закінчено. Але не закінчено проливу крови в Альжирі. Кілька місяців вона ллється внаслідок підпільно - терористичної діяльности Таємної Військової Організації, створеної саме з отого мільйона альжирських французів, здебільша смертельних противників признання альжирським арабам права самоозначення. Зорганізовані колишніми генералами, французькі підпільники - терористи повели таку масову акцію збройних наскоків, колективних та індивідуальних убивств, підпалів, підкидань бомб, обстрілювання вулиць, крамниць, розвагових імпрез та різних сходин з автоматів і інших насильницьких актів, що насправді стали новим поважним і реальним чинником, якого підписаний „мир" не усуває. Тож зліквідовано тільки один бойовий фронт: між французами й арабами. Залишився другий бойовий фронт — між репрезентатами державної Франції і французькими колоністами, які збунтувалися проти режиму де Голя. Якщо в цю війну активно втрутяться мусульмани, може витворитися трагічна ситуація, в якій французька армія і поліція йтимуть рука-в-руку з учорашніми арабськими партизанами проти своїх земляків в Альжирі. У такій ситуації може заломитись мораль французького війська й поліції, в рядах яких вже довгий час існує жалюгідний внутрішній розлам. І тоді договір, підписаний минулої неділі у малому швайцарському містечку, продукт упертих заходів де Голя впродовж 3-ох років і 9-ох місяців, може стати фікцією.

Існує поважна надія, що так не станеться. Доля французьких фанатиків в Альжирі вирішиться у першій половині квітня, коли мировий договір буде пред'явлений для затвердження або відкинення цілому французькому народові, у загальному референдумі. Дотепер політика де Голя знаходила повне схвалення великою більшістю французького народу, втомленого війною в Альжирі та спрагненого миру, повороту з Альжиру додому 400 000 вояків та господарського піднесення країни, виснажуваної тією війною. Коли більшість французького народу затвердить мир із альжирськими арабами, а французька армія і поліція залишаться льояльними супроти режиму де Голя, французькі десперати в Альжирі будуть осамітнені, ізольовані і мусять програти. В міжчасі, поки відбудуться референдум у Франції і плебісцит в Альжирі, — колоністи - терористи продовжуватимуть своє криваве діло. Тому ще далеко до миру. Але він мусить прийти, бо інакше постане хаос не тільки в Альжирі, але й у самій Франції, рівнозначний загинові її міжнародної позиції.

М. Прокоп

НАРОСТАННЯ ТРЕТЬОЇ СИЛИ В ОН

Одною з характеристичних рис у теперішньому розвитку Об'єднаних Націй є ступнева кристалізація третьої сили на форумі цієї міжнародної організації. Вона твориться з групи донедавна колоніяльних народів Азії і Африки. Ця тенденція позначилася виразно під час другої половини XVI сесії Генеральної Асамблеї, що тривала від 15-го січня до 23-го лютого ц. р. Її видно й тепер на нарадах окремих комісій ОН. Цей процес може мати серйозне значення для укладу міжнародних сил не тільки на форумі ОН, але й в міжнародній політиці взагалі. Водночас він кидає чимало світла на часто дискутоване питання: чи з сучасних умовах поляризації міжнародних сил у двох великих бльоках є взагалі місце на третю силу?

Між Вашингтоном і Москвою

Друга світова війна принесла докорінну зміну в укладі міжнародних сил, поставивши на місце кількох великодержав — Великої Британії, Німеччини; Франції чи Японії — одну великодержаву першої ранги — ЗДА. Але такий стан почав мінятися вже на переломі 1940-их і 50-их років, коли, всупереч сподіванням багатьох західніх політиків, з воєнних знищень дуже скоро піднявся Совєтський Союз. Поспішна індустріялізація та збросння, розв'язання таємниці атома поставили СССР в ролю конкурента Америки.

Прямим результатом постання двох силових центрів, до речі протиставних структурою і змістом, стала поступова поляризація міжнародних сил між Вашингтоном і Москвою. Держави нашої плянети поділилися на більш чи менш пов'язаних із своїми протекторами союзників чи прямо сателітів. При тому, якщо йде про Москву, тільки Китай можна було уважати за її союзника, тоді як країни т. зв. народних демократій були зразу зведені до ролі звичайних сателітів. Звичайно, також у західньому бльоці інший характер мають взаємини ЗДА з Англією, як, наприклад, з Венесуелою.

Поліцентризм на овиді

Такий розподіл міжнародних сил залишався приблизно до початку 1960-их років. В багатьох відношеннях він існує й донині. Але вже зарисовуються обрії нового порядку.

Показником цього є, насамперед, нові взаємини, що позначаються між ЗДА і поступово об'єднуваною Західньою Европою. Динаміка і сила західньоевропейської економіки, усування розбіжностей, які до минулої війни ділили західньоевропейські народи, їх консолідація — ставлять їхні взаємини з Америкою в нову площину. Звичайно, для них Вашинґтон і далі залишається керівником західнього альянсу, але вже тепер Америка мусить рахуватися з Західньою Европою не тільки як з союзником, але й як з партнером, що має співвирішальний вплив на політику вільного світу. Або, як недавно висловився один західній кореспондент, — минувся час, коли у Вашинґтоні пчихали, а в Лондоні чи Парижі мали нежить.

Ще глибшою є тенденція двоцентровости в совєтському бльоці, власне у взаєминах між Москвою і Пейпінгом. Часи, коли Сталін міг ставити то на Мао, то на Чіянг Кай-шека, минули безповоротно не тільки тому, що Сталіна немає, Чіянг Кай-шек сидить на Формозі, а Мао в Пейпінгу, але й тому, що силовий уклад між Китаєм і СССР вже інший. Очевидно, Кремль і китайські комуністи мають багато спільного. Але тепер Китай — окремий партнер, який не тільки хоче йти власним шляхом, але також намагається викраювати з донедавна безконтрольного московського володіння власну сферу впливів у Північній Кореї, В'єтнамі та в інших азійських країнах.

Афро - азійські народи як окремий партнер

Які були і є позиції колоніяльних народів Азії й Африки на тлі тенденцій у розвитку міжнародних взаємин?

Відповідаючи на це питання, треба насамперед усвідомити собі, що колоніяльні народи приходили до самостійности, як правило, в умовах поважних труднощів. Від кожного з них негайної розв'язки вимагали найбільш життьові питання,— як наладнати адміністрацію, чим нагодувати населення, як індустріялізувати країну, за що будувати школи, словом, як ліквідувати спадщину колоніялізму і ставати модерною нацією. Ясно, що в таких умовах вони мусіли оглядатись на сторонню допомогу. Ясно також, що вони зразу стали об'єктом заінтересування двох силових центрів — Вашинґтону і Москви.

Зокрема в Москві вирішили, що повоєнна хвиля відродження колоніяльних народів і їхні державні аспірації створюють надзвичайно сприятливу нагоду для комуністичної інфільтрації і поширення впливів російської імперії. Сам же Ленін передбачав, що там, мовляв, на теренах колоніяльних країн вирішиться доля „соціялістичної революції". Коли з перспективи півтора десятка років дивитися на ті пляни Кремлю, не можна не завважити, що, подібно, зрештою, як і в багатьох інших „передбаченнях" вождів марксизму, життя посміялося над їхніми розрахунками. Звичайно, не можна заперечити, що комуністи мають успіхи в деяких колоніяльних державах, наприклад у Гані чи Ґвінеї. Але за останні роки не сталося в Африці нічого, що можна було б назвати „переможною хвилею соціялізму", яку пророкували вожді марксизму. Новонароджені колоніяльні народи у своїй більшості політично не пішли в обійми Москви. Вони показали себе менш наївними, як про них на Заході думали. Правда, вони не станули і по другій стороні барикади, про що свідчить, зокрема, їх поведінка в останніх місяцях в ОН.

Сентименти — так, але політика національного інтересу насамперед

Кожного, хто цікавиться виступами делегатів колись колоніяльних народів Азії і Африки в ОН, не може не вразити глибокий ресентимент, з яким вони висловлюються про колоніялізм, та великі симпатії, з якими вони зустрічають антиколоніяльні декларації совєтських представників. Немає сумніву, що, коли йде про антиколоніяльну фразеологію, то між ними і представниками Совєтського Союзу здебільша спільна мова.

Але помилявся б той, хто на підставі такої семантичної одновзвучности робив би висновки про спільність інтересів тих народів з большевиками. Полишаючи на боці сентиментальні виступи декого з них, в основному критерієм того, яке становище вони займають в поодиноких питаннях міжнародної політики, є їхні національні інтереси, а не бажання включатися в будь-який бльок. Треба також думати, що заінтересовані вони в тому, щоб міжнародні сили поляризувалися в більше як у двох центрах, бо це відкрило б їм можливості ширшої свободи і дало б змогу розглядати себе як окрему силу.

При тому на форумі Об'єднаних Націй афро - азійські народи не тільки хочуть, але й можуть часто виступати як окрема сила. Цьому сприяє не тільки почуття солідарности народів тих континентів, але також аритметика: на 104 членів ОН афро - азійський бльок має 51 члена, значить числом голосів це найсильніша група. Звичайно, вони не завжди йдуть одним спільним фронтом. Але цього не можна сказати й про західніх союзників. Однородний фронт в ОН тільки „соціялістичний" бльок плюс Куба. Але в них усього тільки 11 голосів. Часто совєтській делеґації вдається здобути для себе афро-азійські голоси, але так не є завжди. В останніх тижнях ці народи йшли проти совєтської делеґації навіть у питаннях, що заторкували безпосередньо західній колоніялізм.

Так сталося в лютому ц. р., коли представники Совєтського Союзу намагались поставити питання Конґа на розгляд Ради Безпеки. Хоч справа Конґа дуже експльозивна і порушує цілу скалю почувань афро - азійських народів, вони не підтримали совєтської пропозиції. Подібне становище витворилося під час дискусії над справою бельгійської колонії Руанда - Урунді. Совєти вимагали, щоб Бельгія вивела всі свої війська з тієї колонії в липні ц. р., коли вона стане самостійною. Тим часом становище там таке, що ця провінція може легко перетворитися у друге Конго, отже тим самим стати ідеальним полем для комуністичної інфільтрації. Хоч відповідальність за умови, які існують в цій колонії, лежить виключно на бельгійській адміністрації, більшість афро - азійців не підтримали совєтської пропозиції.

Пробою самостійного думання були для колоніяльних народів також дебати довкола Куби в січні і лютому ц. р. З одного боку всі вони висловились проти інтервенції ЗДА у справи Куби. Але водночас їм, мабуть, ясно, що, вийшовши із сфери американських впливів, Куба перетворюється у звичайного сателіта Москви. Тому, коли прийшлося голосувати над пропозицією кубинського делеґата розглянути „нові пляни агресії ЗДА проти Куби", афро-азійські делеґати цієї пропозиції не підтримали, а деякі з них взагалі відкинули кубинські обвинувачення. Також в дуже вибуховому питанні Анґолі колоніяльні народи обмежилися ствердженням принципу про самоозначення анґольського народу та засудженням колоніяльної політики Португалії, хоч, очевидно, вони в цілому підтримують державницькі аспірації анґольського народу.

Становище афро - азійських народів не означає ще існування виразної третьої сили і не виключає можливостей СССР їх при різних нагодах використовувати. Але вже можна говорити про розвоєві тенденції закордонної політики афро-азійських народів. Суть цієї політики — насамперед боронити власні національні інтереси і крізь власну призму оцінювати всі питання міжнародного життя. Ці народи виразно антиколоніяльні, і вони безперечно будуть одним з вирішальних чинників в остаточній ліквідації західнього колоніялізму в Африці і Азії. Але водночас всяка стороння сила, що намагатиметься розглядати їх як інструмент своєї політики, зустрічатиме з їхнього боку щораз більше трудноців.

„ДРУГА РІДНА МОВА"

(Програмова денаціоналізація в СССР)

На 22-му з'їзді Комуністичної партії совєтської імперії в жовтні 1961-го року Нікіта Хрущов хвалився, що російська мова вже стала „другою рідною мовою народів Совєтського Союзу". В програмі партії, затвердженій цим з'їздом, зазначено, що партія буде сприяти „зближенню народів" і що відбуватиметься дальший „обмін кадрами між поодинокими республіками СССР". Хто буде тому противитися, той впадає в „буржуазний націоналізм". Хрущов закликав усіх партійців неухильно боротися з „пережитками буржуазного націоналізму". Звичайно, секретар комуністичної партії має тут на увазі націоналізм поневолених народів. Російський великодержавний шовінізм лишається в повній силі, і йому всяким способом помагає диктаторська партія.

Ще й досі є в світі простодушні люди, жертви хитрої комуністичної пропаганди, які твердять, що „ленінізм" був прихильний до поневолених народів, але Сталін і Хрущов перекрутили учення Леніна-„інтернаціоналіста" і пішли в бік російського націоналізму. Демагогічна фраза Леніна про право всіх народів на відокремлення від панівної держави затуманила не одного політичного діяча: мовляв, дивіться, який Ленін щедрий, — він же проповідував необмежену свободу, відокремлення для всіх поневолених народів! Однак, у Леніна, ще перед першою світовою війною, були зовсім інші наміри щодо поневолених народів царської Росії. Він писав 1915-го року:

„Свідомі робітники не проповідують відокремлення; вони знають вигоди великих держав і об'єднання великих мас робітників". В приватних листах до своїх партійців Ленін зовсім щиро писав, що він є проти відділення не-російських націй від Росії (т. XVIII, 89-90 стор.). В цій лінії московського імперіялізму Ленін був послідовником царів, а Сталін і Хрущов продовжували політику почату Леніним.

Є ще й інші оборонці „ленінізму": вони визнають, що Ленін був централістом і великодержавником, але думають, що він був прихильником вільного розвитку національних мов і культур, хоч би в російській централізованій державі. Факти показують, що Ленін цінив, як „вищу" тільки російську мову й культуру. Інші мови, на думку Леніна, повинні уступити своє місце російській мові.

Ще в 1913-му році Ленін вів безоглядну полеміку проти Української Соціял - Демократичної партії, бо ця партія боролася проти обмосковлення українського робітництва і ширила свої видання в українській мові. Натомість Ленін вітав денаціоналізацію українських робітників, як „поступ". Він писав: „факт асиміляції великоросійського і українського пролетаріяту несумнівний. І цей факт безумовно поступовий" („Критичні уваги до національного питання"). Якщо Ленін визнавав помосковлення українців під царським режимом за факт „поступовий", тим більше він уважав денаціоналізацію неросійських народів за факт „поступовий" під своєю владою, під режимом „диктатури пролетаріяту".

В 1957-му році в місячнику „Дружба Народов" (листопад) вміщено спомини двох татарських комуністів про їх розмови з Леніним в 1921-му році. Тоді, — пригадують автори споминів, — Ленін їм сказав, що кожний комуніст має дві „рідні мови": одна — від народження, а друга — „мова партії", мова російська. В 1924-му році Ленін писав у газеті „Пролетарська Правда" з 31-го січня: „Ми (большевики), звичайно, за те, щоб кожний мешканець Росії мав можливість навчитися великої російської мови". Ленін доказував, що при комунізмі настане „злиття" мов і націй.

Отже, тепер, коли в СССР мають збудувати до 1980 року „комунізм", партія, згідно з заповітом Леніна, хоче довести народи до „злиття" в російському морі. Хрущов старанно, пильно, ударним темпом, взявся здійснювати те, про що писав і думав Ленін ще перед революцією 1917-го року.

С. О.

ГОЛОС ЧИТАЧА

Про „забутих людей"

З увагою, приємністю і признанням прочитала я статтю п. Івана Овечка під наголовком „Проблема одвиниць" в „Свободі" з 1-го березня ц. р. Вона була для мене милою несподіванкою. Це вперше так розумно й делікатно порушено цю тему в нашій пресі. Сказано там: „Небагато є в нас осіб, старших віком, які не мають спроможности бувати на всяких імпрезах із-за браку фондів на оплату вступу". А я думаю, що таких осіб більше, як відомо. Вони є в кожній місцевості. Живуть відокремлено, самітно, здавалося б, цілком відстали від товариського життя. І ніхто їхньою поведінкою не переймається, бо, мовляв, от „здивачілі старики".

Тим часом воно ось так, як це слушно завважено. На жаль, мушу признатись, що до таких самітників належу і я, враз із своїм мужем, бувшим сотником СС. Не ходжу до нікого в гості, бо, щоб бувати, треба й до себе запросити і погостити, а на то не стає фондів — це люксус. Нашої ренти соц. забезпечення вистачає заледве на скромне життя і сталу лікарську опіку. Тому не раз буває мені прикро, коли знайомі наївно питають: — Чому то ніде вас не видати? Чому не буваєте в товаристві?

А чейже в товариствах треба платити вкладки, на імпрези — вступи, а до того і у збірці на якусь ціль взяти участь. А з чим? Відомо: з порожнього не наллєш!

Щодо мене й мого мужа — то ми любимо людей, любимо товариство, і ми зовсім не „здивачілі", хоч нам обом минуло по 70-ці!

На жаль, за 10 літ, відколи живемо в Америці (прибули вже не молоді), ніколи нікому з тих, що влаштовують імпрези, навіть на думку не прийшло прислати нам запрошення чи безплатний білет на якусь імпрезу. А вже не кажу відвідати нас, розважити у нашій самоті.

Тому щиро радію, що знайшлась між нами така благородна людина, яка звернула увагу загалу на цю байдужість і брак серця в нашій спільноті. Думаю, що на її поклик ще хтось відізветься. Прийміть від мене сердечне „спасибі".

Олена Ц.

Д-р М. Лоза

ЄВГЕН ГРЕБІНКА

(У 120-річчя народин)

(1)

Між першими авторами відродженої української літератури 1-ої половини 19 сторіччя гідним уваги є ім'я Євгена Гребінки — поета і письменника. Цю згадку пов'язуємо із 150-ми роковинами з дня його народження, які припадають на початок 1962 року. Перегляд літературної спадщини Євгена Гребінки попередимо короткою біографічною довідкою.

Євген Гребінка був сином дрібного дворянина - землевласника Павла Гребінки. Маєток Гребінків „Убіжище" знаходився близько Пирятина на Полтавщині. У цьому маєтку побачив світ Євген Гребінка 2-го лютого (21 січня за старим стилем) 1812 року. Початкову освіту здобув він удома, а коли було йому 13 років вступив до гімназії кн. Безбородька в Ніжені, в якій вчився також Микола Гоголь. Час навчання в цій гімназії тривав до 1831 року. По закінченні гімназії прийшов час військової повинности. Служив Гребінка у 8-му „Малоросійському" козачому полку. Звільнений з війська, жив короткий час у рідному „Убіжищі", а на початку 1834 року виїхав до Петербургу, де прожив решту свого недовгого життя. У Петербурзі Євген Гребінка вчителював: викладав російську літературу на військових курсах. Помер на 37-му році життя 15 грудня (3-го за старим стилем) 1848 року. Тлінні останки його перевезено з Петербургу до села Мар'янівка — біля рідного хутора „Убіжище" — і там поховано. Поклала Гребінку передчасно в домовину грізна на той час недуга — туберкульоза.

Згідно з новішими літературними дослідженнями, Гребінка почав писати ще 14-річним юнаком, тобто в перші роки свого перебування в Ніжені. Першими літературними спробами були вірші. Є між цими творами й одна драматична річ, писана російською мовою, — комедія-одноактівка „В чужие сани не садись" (1827). В старших клясах ніженської гімназії розпочав Гребінка працю над перекладом Пушкінової „Полтави", яку видав 1836 року, бувши вже в Петербурзі. Переклад цей досить невдалий. У ньому Гребінка не міг визволитися від травестійного стилю „Енеїди" Котляревського, чи в такому ж дусі переспіваних Гулаком - Артемовським од Горація. Цей стиль значно обнизив вартість оригіналу. Невірно передав Гребінка і українсько - історичний кольорит „Полтави". У своїй критичній статті про цей переклад Микола Зеров пише:

„Пушкін, прославляючи державні заслуги Петра і його знамениту „вікторію" над шведами, як подію, що забезпечила успіх його реформаторським плянам, зумів, проте, зрозуміти і — під впливом автономічно - шляхетського памфлету кінця 18 в., т. зв. „Історії Русів" — сформулювати настрої українських патріотів мазепинських часів.

Без милой вольности и славы
Склоняли долго мы главы
Под покровительством Варшавы,
Под самовластием Москвы —

говорить у нього Мазепа. Гребінка був українським патріотом такого ж обивательського типу, як і Гулак - Артемовський. Його український патріотизм подібний був до узору, вишитого на канві щирої відданости російській офіціяльній програмі самодержавія, православія і народности ..."

(М. Зеров, Нове українське письменство, стор. 123).

А далі Зеров, розвиваючи свою думку, пише так:

„... Російський патріотизм провінціяльного ґатунку, що не насмілився піти дальше від банальних славословій Петрові та банального потріпування Мазепи, ослабив у його переказі прекрасну концепцію пушкінської поеми: протиставлення дрібних нібито ватажків українського партикуляризму та героїчної постаті творця російської державности.

У своєму освітленні Петрівсько - Мазепинської доби український письменник початків 19 віку не доріс ні до політичної свідомости українських автономістів 18 ст., ні до пушкінського трактування ролі Петра і петрівської реформи ...".

(Там же, стор. 125).

Свій сервілізм супроти Росії в яскравій формі виявив згодом Гребінка в оригінальній уже драматичній поемі „Богдан", написаній по-російськи. Про це ще буде мова згодом. А покищо, додержуючись хронологічного порядку, перейдемо до обговорення тих Гребінчиних творів, які властиво й закріпили йому місце в українській літературі. Маємо на думці байки, які сам автор називав приказками.

Під літературним оглядом Гребінчині байки стоять найвище. В них Гребінка до деякої міри визволився від травестійного стилю, а те, що по ньому залишилося, не вражає. Такий стиль до байки навіть підходить. Усіх Гребінчиних байок начисляють 27. Під двома з них поставлений рік 1840, а всі інші були написані перед 1834 роком і ввійшли до збірки, що появилась саме 1834 року під назвою „Малороссийские приказки". Наклад швидко розійшовся — так що за два роки треба було його повторити. Дві байки опубліковано окремо ще раніше — в 1833 році — в „Утренней Звезде". Були це: „Будяк да Коноплиночка" і „Пшениця". Сюжети для деяких байок взяв Гребінка від Крилова, а то й від інших авторів того жанру. Про це він сам зазначає у передмові до збірки своїх байок:

„Вважаю повинністю повідомити шановних читачів, що зміст деяких приказок взяв я із байок Крилова і інших в цьому роді письменників, і що в ортографії я йшов за способом, прийнятим нашим знаним поетом Гулаком - Артемовським".

БЕРЕЗЕНЬ — МІСЯЦЬ ШЕВЧЕНКА! НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО КОБЗАРЯ, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ТА СТОЛИЦІ АМЕРИКИ!

ПРАЦЯ ЗУАДКОМІТЕТУ

В суботу, 10 березня 1962 року відбулась чергова нарада Екзекутиви Злученого Українського Американського Допомогового Комітету і на якій обговорено і порішено важливі актуальні справи нашої харитативної установи. В нараді взяли участь члени Екзекутиви, а саме: президент ЗУАДКомітету д-р В. Галан, заступники през. д-р М. Стахів, п. Роман Слободян, пані К. Пелешок, екзекутивний директор ред. В. Мудрий, секретар пані П. Різник і касир інж. І. Харамбура. Заступник през. адв. М. Пізнак виправдав свою неприявність. Нарада відбулась в новому домі ЗУАДКомітету у Філядельфії. Старий дім ЗУАДКомітету мусів відпродати Управі міста згідно з міською відбудовною програмою. Новий дім менший і дешевший за попередній, але він приміщений у північній дільниці міста (дільниця Лоґан), що є тепер осередком українського поселення у Філядельфії. Екзекутива одноголосно одобрила купно дому і висловила признання.

Фінансові справи.

Головна проблема ЗУАД Комітету під цю пору — це фінанси. Фінансова криза спричинена головно тим, що іміґранти, які прибули до ЗДА за допомогою ЗУАДКомітету не розрахувалися за кошти переселення. Иде мова про тих іміґрантів, які прибули на основі закону про переселення втікачів — PPA-1953. Всі ці аплікантн мусіли самі оплатити собі кошти переїзду. ЗУАДК виєднав для них безвідсоткову позичку на оплачення коштів переїзду від Міждержавного Комітету для Переселення з Европи. Всіх позичок дістав ЗУАДК для своїх аплікантів на суму $250,000. Не зважаючи на те, що від останнього переселення згідно з цим законом минуло п'ять років, аплікантн дотепер не розрахувались повністю і їх задовження виносить $80,000. Цей довг паралізує діяльність ЗУАДКомітету. Екзекутива звертається з закликом - проханням до всіх довжників, щоб вирівняли своє задовження, яке можна сплачувати місячними догідними ратами. Вплати просимо висилати на нову адресу ЗУАДКомітету:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
5020 Old York Road
Philadelphia 41, Pa.
Tel.: GLadstone 5-3774

Переселення.

В дальшому головна праця ЗУАДКомітету в ділянці переселення не має тепер тих масових форм, що ними були позначені переселенчі акції за законом ДіПі і за законом PPA-1953. Та всі переселенчі справи вимагають тепер спеціяльної уваги, документації і фінансової відповідальности. В 1961 році заходами ЗУАДКомітету прибуло до ЗДА 75 осіб. В тому числі — одна українська сім'я з Югославії. Для переселення цієї сім'ї ЗУАДК присвятив багато уваги і заходів від кількох років. Тепер ця сім'я щасливо живе на фармі. 57 осіб було переселено з Европи, головно з Німеччини. Всі ці особи — це аплікантн, які давніше, з уваги на стан здоров'я, чи інші правні перешкоди, не мали змоги переселитись. Для їх переселення треба було довгих заходів і праці. Це переселення теж зв'язане з коштами. Всі аплікантн зобов'язані оплатити кошти переїзду. ЗУАДК має договір із Міждержавним Комітетом для переселення з Европи для фінансування переїзду нових іміґрантів з Европи. Вони мають змогу користати із дешевших цін переселення. Та трудність у тому, що ЗУАДКомітет мусить зразу зложити покриття коштів переїзду і щойно згодом, після приїзду аплікантa до ЗДА, дає йому змогу сплатити задовження ратами. На рахунку цього переселення є $7,400, що їх довжні новоприбулі за кошти переселення в рамах договору з ICEM (оборотовий фонд). І ці аплікантн повинні якнайскоріше розрахуватись із ЗУАД Комітетом, щоб тим самим дати змогу користати із такої позички всім аплікантам. Гроші просимо слати на вище подану нову адресу ЗУАД Комітету.

Обговорюючи справи переселення, Екзекутива висловила повне признання і подяку нюйоркській представниці ЗУАДК, пані Анні Курило за її віддану і безінтересовну працю. Пані Анна Курило — це зразок працівниці добровольчої акції. Від п'ятнадцяти років, вона виконує працю добровольчої працівниці ЗУАДК. Це вона від п'ятнадцяти років зустрічає в порті, чи на летовищі нових іміґрантів і дає їм першу помічну руку. Тепер ця вся праця приймання новоприбуваючих тяжить виключно на пані А. Курило, якій до помочі діє заступниця президента ЗУАДК пані Катерина Пелешок.

Відшкодування.

Як відомо, Високий Комісар Об'єднаних Націй у справах втікачів і уряд Німецької Федеративної Республіки заключили договір у справі відшкодувань для тих втікачів, які потерпіли від гітлерівського режиму. ЗУАДК скоординував цю акцію. Европейське Представництво ЗУАДК перевело вже реєстрацію понад 1,100 аплікантів. Реченець зголошень — є продовжений до кінця березня 1962 року. Канцелярія ЗУАДКомітету у Філядельфії давала інформації в цій справі, видала і виготовила аплікантам понад 200 аплікацій. На нараді Екзекутиви ЗУАДКомітету під час обговорення справи відшкодувань був приявний д-р Петро Мірчук, представник Українського Союзу Політичних В'язнів, який вів справи українських в'язнів німецьких тюрем і кацетів. Д-р Мірчук висловив свої думки в справі дальшої координації заступництва українських аплікантів на відшкодування. Як відомо, з проголошенням справи відшкодування, була поведена акція координації справ відшкодування в Німеччині в Европейському Представництві ЗУАДКомітету, що має свого репрезентанта перед урядом Високого Комісара.

Коляда.

Звіт цьогорічної Коляди дуже скромний; Коляда покищо не дала і трьох тисяч долярів. Якщо зважити, що згідно з традицією і договоренням між організаціями, вся Коляда у ЗДА мала йти на харитативну акцію ЗУАД Комітету, то цей дотеперішній вислід збірки дуже болючий. З таким фондом діяльність ЗУАДКомітету не може розвиватись. Екзекутива висловила подяку всім тим громадам і організаціям, які перевели і прислали Коляду. Деякі громади виявили справжню громадську поставу у переведенні збірки Коляди. Це передовсім Відділи УККА в Джерзі Ситі, Ню Джерзі, (зібрано $489), в Елизабет, Ню Джерзі ($280), в Лорейн, Огайо ($131), в Трой, Н. Й. ($105), Скрентон, Па. ($75), Омага, Небраска ($63). Перевели збірку теж деякі організації і приватні громадяни. Зворушливо виглядає Коляда з Феніксвіл, Па., де збірку перевів Шевченківський Комітет; в листі громада подає, що в них немає іншої організації, і тому Шевченківський Комітет піднявся перевести збірку Коляди і прислав $43. — Дякуючи за переведення збірки, Екзекутива просить теж ті громади, які не прислали ще зібраної Коляди, вислати її на нову, вище подану адресу ЗУАДКомітету.

Европейське Представництво.

Европейське Представництво ЗУАДКомітету відограло поважну ролю в житті української еміґрації. Це завжди був форпост, з якого ЗУАДК міг безпосередньо діяти на терені Европи. Хоч більшість української еміґрації з Західньої Европи переселилась до заокеанських країн, то все ще велика скількість українських втікачів живе в західній Европі і для них Европейське Представництво так само потрібне, як було потрібне раніше тим, які щасливо переселились за океан. Загроза замкнення нашого Европейського Представництва викликала велике запереченння дослівно від усіх українців, і українських організацій в західній Европі. Та утримання цього Представництва вимагає систематичного фінансування. ЗУАДК з фондами, якими тепер розпоряджає, при цих мінімальних впливах, які характеризує остання збірка Коляди, не може утримати цього Представництва на довшу мету. Та й Европейське Представництво ЗУАДКомітету — це не виключно справа американських українців, але всіх українців у вільному світі. Тому Екзекутива ЗУАДКомітету постановила звернутись до репрезентативних українських установ в інших країнах, головно до Фонду Допомоги Українців Канади, як і до установ у ЗДА, до УККА, Самопомочі і інших для акції спільного фінансування Европейського Представництва ЗУАДКомітету. Можливо, що таким спільним зусиллям вдасться затримати ту важливу станицю, яка виконала стільки великої незаступимої праці, і яка потрібна далі та й може виявитись ще більше потрібною при зміні обставин.

Постанови Екзекутиви ЗУАДКомітету.

Екзекутива постановила переслати з фонду Коляди дока НТШ в Сарселі, у Франка НТШ в Сарселі, у $ранції. Почавши від 1951 року, ЗУАДКомітет дає постійну систематичну дотацію для Наукового Осередка НТШ в Сарселі. Ця допомога призначена для працівників осередка, що повністю віддався праці для виготовлення української Енциклопедії. ЗУАД Комітет приділює систематично місячну дотацію по сім долярів для чотирнадцяти наукових працівників у Сарселі.

Екзекутива постановила теж не проголошувати спеціяльної, як кожного року, акції збірки ПИСАНКИ. Акція коштує, а коли зважити на висліди останньої Коляди, тоді видаток на акцію може не виправдати себе. Та Екзекутива звертається з тим гарячішим закликом - проханням до всіх українців, щоб без спеціяльних звернень за датками з нагоди Великодня підтримали важливу національну працю своєї рідної установи — ЗУАДКомітету в ділянці харитативної діяльности.

Екзекутива Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

З Панахиди на Пам'ятник Шевченкові

11 березня, в Святопокровській Православній Катедрі в Дітройті, після св. Літургії, відслужено панахиду за спокій душі Великого Сина України Тараса Шевченка. Панахиду попередив своїм словом настоятель о. Микола Лящук, який схарактеризував постать Національного Велетня та закликав усіх, що стоять і моляться, скласти пожертву на пам'ятник Тарасові у Вашингтоні. Збірка, яку провів заслужений наш вояк пан генерал М. Крат, дала дол. 50 і цю суму внесено на конто побудови пам'ятника Кобзареві у Вашингтоні.

П. Т.

Успіхи нашої молоді

ХРИСТИНА ВАРАГУРА РЕПРЕЗЕНТУЄ „ГАНТЕР ГАЙСКУЛ" НА КРАЙОВИХ ЗМАГАННЯХ

Шкільна газетка „Ват із ват", що її видає „Гантер Гайскул" в Ню Йорку, принесла повідомлення, що учениця 11 кляси Христина Барагура заступатиме свою школу на загально - американському контесті есеїв про Об'єднані Нації. Сталося це внаслідок того, що в тригодинному писаному тесті, в якому взяли участь вибрані юньйори й сеньйори „Гантер Гайскулу", Христина дала найкращі відповіді на 50 питань і найкраще опрацювала три есеї, темою яких були проблеми Об'єднаних Націй. Тим здобула вона перше місце й привілей заступати свою школу у всекрайовому шкільному змагу за три нагороди — подорож до Европи, подорож до Мексико, поїздку до Ню Йорку, або грошову їх рівновартність.

Христина Барагура

Христина Барагура, що є членом молодечого дипартаменту УНС („Дністер", 361 Відділ у Ню Йорку), народилася в Відні в 1945 р. До Америки прибула в 1949 р. Тут була вихованкою школи св. Юра в Ню Йорку, яку закінчила з відзначенням і кількома нагородами. На підставі високих оцінок і вступного іспиту дісталася до „Гантер Гайскул", де є одною з найкращих учениць. Христина склала теж з відзначенням матуру на курсах українознавства в Ню Йорку. Вона є членом Пласту.

Бажаємо Христині успіху у всекрайовому контесті!

А. В.

Курс про Шевченка в Манітобському університеті

В зимовому семестрі 1961-1962 в Манітобському університеті проходить курс про життя й творчість Тараса Шевченка. Його читають в рамках курсу „Слов'янських літератур у перекладі" (ч. 301). Курс веде проф. Яр. Рудницький. Прочитано й проаналізовано такі твори Шевченка: „Заповіт", „Послання", „Кавказ", „Неофіти", „Марія" й ін. Студенти читали семінарні праці на тему „Шевченко як національний і універсальний поет" та „Шевченко й панслявізм". На курсі української мови (вищому), що його веде проф. П. Юзик, студенти опрацьовують конкурсову тему для стипендії Союзу Українок Канади п. н. „Значення Шевченківських святкувань у Вінніпеґу в 1961 р." Вислід конкурсу буде проголошений з кінцем академічного року. На 1962-1963 рік, крім згаданих викладів передбачено „Старо-церковно - слов'янську мову" та курс про „Літературу старої Руси" (про „Слово о полку Ігоревім"). Спеціяльний курс української мови для вчителів передбачається у Літній Школі 1964 р.

Н. В.

Український Літературно Мистецький Клюб

В Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбудеться в найближчу п'ятницю 23 ц. м. доповідь пані Стефанії Нагірної на тему „Музика в творах Ольги Кобилянської" у 20-річчя смерти Письменниці. Доповідь буде ілюстрована улюбленими Ольгою Кобилянською музичними творами, а саме: Шопена „Імпромпту фантазія", що її відіграє Роман Бакуменко, учень УМІ кляси пані Вайлової, та „Місячна соната" Бетговіна і „Авшвунг" Шумана з платівок на апараті „гай фіделіті. Початок о год. 8 веч.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на Фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 15.

Д-р М. Сімкович, Шікаго	$ 5.00
Д-р С. Тимків, Селібюрі	5.00
В. Фещенко-Чопівський Албукеркво	5.00
К. Буковець, Ґарфілд	4.00
І. Чопко, Елмайра	4.00
Д-р М. Долинський, Нюарк	4.00
В. Дребіт, Сейлем	4.00
І. Кукурба, Шікаго	4.00
К. Корнелюк, Солт Ст. Мері	4.00
Д-р Я. Коропей, Потакет	4.00
В. Кучкуда, Седар Гров	4.00
М. Лехіцький, Лонг Ай. С.	4.00
В. Новаковський, Флашінг	4.00
І. Павловський, Боффало	4.00
Д-р С. Парфанович, Лапір	4.00
П. Рижевський, Шікаго	4.00
В. Томашівський, Шікаго	4.00
О. Воронин, Боффало	4.00
Т. Стадник, Клівленд	4.00
О. Вілоган, І. Орендж	3.00
П. Віланюк, Дітройт	3.00
Р. Тенетило, Ковдейл	3.00
А. Вігак, Калвер Сіті	3.00
П. Брезден, Вілтон	2.00
С. Цимбала, Бруклин	2.00
Хор „Дніпро", Твін Сіті	2.00
Г. Дацків, Шікаго	2.00
М. Добрянський, Менчестер	2.00
В. Дідик, Дітройт	2.00
Й. Флис, Шікаго	2.00
І. Гуглік, Шікаго	2.00
К. Грицишин, Брендфорд	2.00
М. Гентош, Делано	2.00
П. Івасишин, Ст. Луїс	2.00
В. Костер, Мавнтенсайд	2.00
В. Кульгавець, Шікаго	2.00
В. Корда, Занесвіл	2.00
К. Кузменко, Кліфтон	2.00
М. Кримс, Ліхбург	2.00
А. Кушнір, Вредок	2.00
Й. Клисяк, Пасейк	2.00
О. М. Клос, Бруклин	2.00
В. Кузмин, Дітройт	2.00
К. Кешаник, Лаймпорт	2.00
Й. Курах, Тайтусвіл	2.00
М. Левенсон, Філядельфія	2.00
І. Лесько, Кентон	2.00
В. Міщенко, Ню Йорк	2.00
Р. Несторович, Кісой	2.00
Й. Несторович, МкКіспорт	2.00
С. Стельмах, Дітройт	2.00
П. Слободян, Бруклин	2.00
В. Салабун, Нюарк	2.00
Д-р В. Мигаль, Дітройт	2.00
О. Судомляк, Монтреал	2.00
О. Сельський, С. Дірфілд	2.00
С. Скрут, Нортумберленд	2.00
В. Нещ Біклей	2.00
Й. Панчук, Шікаго	2.00
М. Прибильський, Ню Йорк	2.00
І. Пшок В. Варвік	2.00
П. Псюк Дик, Рачестер	2.00
І. Тарапата, Марлете	2.00
Ю. Ватаманюк, Шікаго	2.00
М. Василик, Лонг Ай. С.	2.00
І. Волос, Філядельфія	2.00
Д-р В. Галідвор, Ню Йорк	2.00
В. Ворончук, Вотервліт	2.00
В. Візерканюк, Лафайет	2.00
А. Угрин, Клівленд	2.00
М. Вербінський, Клівленд	1.00
Л. Зелик, Ню Йорк	1.00
С. Савчин, Клівленд	1.00
М. Гейниш, Клівленд	1.00
К. Антипів, Дітройт	1.00
А. Влауцяк, Куртіс Бей	1.00
І. Бриняк, Клівленд	1.00
С. Вурбела, Ірвінґтон	1.00
І. Блазінський, Ірвінґтон	1.00
І. Бобецький, Ню Йорк	1.00
М. Борис, Форт Вільям	1.00
П. Бойчук, Сапона с	1.00
Г. Демкович, Клівленд	1.00
Е. Дешко, Лос Анджелес	1.00
Г. Дерех, Ріґо Парк	1.00
П. Деркач, Джемейка	1.00
І. Дереш, Рутерфорд	1.00
Д. Давидович, Парма	1.00
М. Джавага, Філядельфія	1.00
С. Дресp, Міннеаполіс	1.00
Р. Філінський, Ірвінґтон	1.00
Н. Фединяк, Де Мотте	1.00
Г. Федечко, Колюмбус	1.00
В. Гіль, Джерзі Сіті	1.00
В. Госвич, Шікаго	1.00
Н. Гнатик, Кенморе	1.00
М. Галькевич, Бріджпорт	1.00
І. Голіян, Архболд	1.00
Г. Галамай, Клівленд	1.00
М. Гаврилюк, Сомервіл	1.00
Н. Іванцьо, Шікаго	1.00
І. Яворський, Ірвінґтон	1.00
М. Яремко, Геленвіл	1.00
Т. Яновський, Клівленд	1.00
Р. Юшкевич, Дітройт	1.00
Я. Карабай, Денвер	1.00
Т. Коцов, Сентралія	1.00
С. Козухарі, Філядельфія	1.00
І. Кривецький, Белфілд	1.00
Н. Каназевич, Джансон С.	1.00
А. Капій, Атко	1.00
М. Коваль, Акрон	1.00
Н. Купчак, Едисон	1.00
І. Лупик, Джексон	1.00
С. Луців, Лонґ Біч	1.00
П. Лаґоський, Алентавн	1.00
С. Мілянський, Ню Гейвен	1.00
М. Мандрона, Бріджпорт	1.00
С. Мельник, Ню Йорк	1.00
І. Мартинів, Бронкс	1.00
С. Мальчевська, Блеірставн	1.00
К. Марчишин, Антуна	1.00
М. Матучин, Ст. Луїс	1.00
І. Гатала, Вайнфілд	1.00
І. Гуменюк, Шікаго	1.00
Н. Налисник, Ню Йорк	1.00
І. Олиник, Балтімор	1.00
Дж. Офонович	1.00
В. Озерянець, Ню Йорк	1.00
В. Омельченко, Ню Гейвен	1.00
І. Присташ, Бетлегем	1.00
С. Питльована, Менвіл	1.00
Н. Перчик, Рачестер	1.00
М. Павлюк, Ірвінґтон	1.00
С. Постолюк, Лейквуд	1.00
о. Л. Павлович, Асторія	1.00
Ю. Пеняк, Шікаго	1.00
М. Коваль, Оксфорд	1.00
І. Русак, Бет	1.00
А. Шайдецький, Н.Бранcвік	1.00
о. А. Стангрид, Лорейн	1.00
Й. Седор, Сентралія	1.00
Т. Соколовський, Ст. Айл.	1.00
Й. Самборський, Мон. Джанкшенд	1.00
П. Шинкович, Ню Йорк	1.00
Р. Шехович, Ню Йорк	1.00
І. Солима, Сейр	1.00
В. Шимко, Бруклин	1.00
М. Сторожинський, Геркімер	1.00
Т. Семчишин, Ню Йорк	1.00
В. Сокалюк, Шікаго	1.00
М. Сосновий, Філядельфія	1.00
С. Сивий, Клівленд	1.00
І. Шумко, Флінт	1.00
І. Тріщук, Рачестер	1.00
Г. Томків, Ню Йорк	1.00
М. Томаш, Кембрідж	1.00
М. Тимчишин Лонг Ай. С.	1.00
Д. Вруський, Шікаго	1.00
І. Височанський, Кларк	1.00
Н. Василяк	1.00
С. Зелінка, Шікаго	1.00
О. Жулинський, Нюарк	1.00
С. Заброцький, Річмонд Г.	1.00
М. Ждан, Клівленд	1.00
І. Мадзік, Сеймор	.50
С. Будулич, Шікаго	.50
Разом	$ 281.00
Раніше проголошено	$ 4,214.04
Разом	$ 4,495.04

Увага! ВУНСАКЕТ і ОКОЛИЦЯ! Увага!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ, при Церкві св. МИХАЇЛА у ВУНСАКЕТ, Р. Ай.

— влаштовує —

у неділю, 25-го березня 1962 р.

СВЯТО ШЕВЧЕНКА

В 3:00 год. по полудні

— відбудеться —

в парафіяльній залі — 74 Геррic Евеню, Вунсакет, Р. Ай.

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ

В Програмі:

СВЯТОЧНА ПРОМОВА, ВИСТУПИ ЧОЛОВІЧОГО ХОРУ „БАНДУРА", ДЕКЛЯМАЦІЇ, ГРА НА ФОРТЕПІЯНІ.

До чисельної участи все Українське Громадянство запрошує

ПАРАФІЯЛЬНИЙ КОМІТЕТ при Українській Православній Церкві ім. св. Михаїла у Вунсакеті, Р. Ай.

Організації Визвольного Фронту в НЮ ЙОРКУ

— влаштовують —

в суботу, 24-го березня 1962 р.

в год. 7:30 вечером

ПОЛІТИЧНЕ ВІЧЕ

у великій залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ при 140-142, Друга Евеню, в Ню Йорку.

З доповіддю виступить

проф. Іван Вовчук

на тему:

„Імперська пропасниця чи лихоманка"

На доповідь і дискусію запрошують все Українське Громадянство міста Ню Йорку й Околиці

ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ

СЕКЦІЯ ДРУЖИН ЛІКАРІВ

при УКРАЇНСЬКОМУ ЛІКАРСЬКОМУ Т-ВІ в НЮ ЙОРКУ

повідомляє, що

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в суботу, 24-го березня 1962 р.

в год. 8:00 вечером

в УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ, при 2 East 79th Street — в Ню Йорку.

Просимо всіх дружин лікарів Ню Йорку і Околиць обов'язково прибути на Збори.

Рівнож просимо привести зі собою прібки-ліки, призначені до висилки.

УПРАВА

Ці Збори відбудуться рівночасно із Загальними Зборами Українського Лікарського Товариства, Відділ Ню Йорк.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЛІСНИКІВ і ДЕРЕВНИКІВ в АМЕРИЦІ

ділиться з Українськими Лісниками і всім Громадянством сумною вісткою, що дня 14-го березня 1962 року помер на 70-му році життя, довголітній член нашого Об'єднання

інж. лісник ЛЕВ ШУМИЛО

бувший надлісничий, член і колишній голова Дітройтського Відділу Т-ва Українських Інженерів Америки, активний член Української Спільноти в Дітройті.

ПОХОРОН — відбувся в дні 17-го березня 1962 року у Дітройті, на цвинтарі Мавнт-Олівет.

Нехай буде Йому пером гостинна американська земля.

УПРАВА ОБУЛІД-у

Група Українських Лісників ДІТРОЙТУ і ст. МИШИҐЕН

з глибоким жалем повідомляє, що в середу, 14-го березня 1962 року відійшов у Вічність

інж. ЛЕВ ШУМИЛО

ЛІСНИК-СЕНЬЙОР.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЛІСНИКІВ і ДЕРЕВНИКІВ в АМЕРИЦІ

сповіщає своїх Членів і все Українське Громадянство, що дня 4-го березня 1962 року відійшов від нас у Вічність, по довгій і тяжкій недузі, на 68-му році свого трудолюбивого життя, довголітній член нашого Товариства

Юліян ЛЕВИЦЬКИЙ

бувший директор Столових Дібр греко-католицької Митрополії у Львові, Мастність Перегінсько, бувший УСС і учасник Визвольних Змагань.

ПОХОРОН — відбувся в дні 7-го березня 1962 року, в Менґерскірхен, Західня Німеччина.

Родині Покійного пересилаємо від усіх Українських Лісників щире і глибоке співчуття.

УПРАВА ОБУЛІД-у

ШИРШІ СХОДИНИ ЗЕМЛЯКІВ Чортківської Округи

(ЧОРТКІВ, КОПИЧИНЦІ, БОРЩІВ, ЗАЛІЩИКИ)

замешкалих в НЮ ЙОРКУ й ОКОЛИЦІ

— відбудуться —

в неділю, 25-го березня 1962 р.

в год. 4:00 по пол.

в УНДОМІ — в НЮ ЙОРКУ 140-142 Друга Евеню, кімната число 31.

На порядку нарад:

1. Визначення реченця, місця і програми Загального З'їзду.
2. Звернення комісії реґіональних дослідів Наукового Товариства ім. Шевченка.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Замість квітів на могилу ред. **ФЕДОРА ДУДКА**

— $25.00 —

на НТШ складають

д-р ЯРОСЛАВ і ХРИСТИНА ВОСВІДКИ

Замість квітів на могилу д-ра **НИКИФОРА ГІРНЯКА**, кол. Отамана УСС

$25.00 — складає для українських науковців у Сарселі

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ, Відділ ПАССЕЙК, Н. Дж.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Доповідь Костя В. Варварова „Сторінки з дипломатичної історії України".

2-го грудня 1961 р. відбулось спільне засідання Історичної секції Академії і Комісії для вивчення пореволюційної України і СССР, на якому мґр. К. Варварів (Бібліотека Конґресу, Вашинґтон, Д. К.) зробив доповідь „Сторінки з дипломатичної історії України". Це була третя і остання з циклу його доповідей в Академії про його студії і дослідження над документацією Української Національної Революції в офіційних документах і дипломатичних паперах державного департаменту і Конґресу ЗДА.

К. Варварів насвітлив і проаналізував два епізоди з історії дипломатичних взаємин відродженої української держави, а саме: 1) переговори української делеґації з представниками держав Антанти в Ясах, в січні 1918 р. і 2) дорговельний договір між українською торговельною місією в Парижі і Американською Ліквідаційною Комісією влітку 1919 р.

Переговори в Ясах. Документи державного департаменту виявляють, що переговори відбулись з української ініціятиви і велися між 17 і 23 січня 1918 р. З української сторони брали участь: державний підсекретар для зовнішніх справ, Т. Галіп і директор фінансів Української Центральної Ради, Є. Голіцинський. Від держав Антанти: представники посольств в Ясах — ЗДА, Італії, Англії і Франції. Завданням української делеґації було: поінформувати західніх союзників про дійсний стан і настрої на Україні та домогтися визнання незалежности України державами Антанти, а також дістати фінансову і економічну допомогу для молодої української держави. Зокрема українська делеґація звертала увагу аліянтів на те, що Українська Центральна Рада, як виразник волі населення України, є одиноким повноправним речником інтересів українського народу та що вона не вважає себе зв'язаною міжнародніми договорами, підписаними царським режимом; що не маючи відповідної армії, Україна не є в стані продовжувати війну проти Центральних Держав, та що в наслідок розпочатих мирних переговорів між большевиками і Центральними Державами в Бересті - Литовському, український уряд вважає за необхідне мати там своїх представників, які б заступали інтереси України і в разі необхідности уклали б мировий договір від імени України.

В свою чергу представники Антанти поставили ряд вимог і від відповіді на них узалежнити питання визнання самостійности України, фінансової допомоги та військової співпраці з нею. Одною з головних вимог було: домагання запоруки, що Украніа не укладе сепаратного миру з Центральними Державами. Велику увагу приділяли Аліянти збереженню Румунії; вони домагалися, щоб Україна нав'язала тісніші зносини з Румунією та допомагала їй своїми харчами.

Після консультації з Києвом, українська делеґація зустрілась втретє з представниками Антанти в Ясах 23-го січня 1918 року, заявивши, що український уряд, не маючи відповідно вишколеної і озброєної армії, змушений анґажувати всі свої сили в формі поліційних частин проти аґресії большевиків; що він не може надовго протистаставитись натискові Центральних Держав і дав своїй делеґації на Берестейську конференцію всі повновласті укласти мирний договір з Центральними Державами.

Доповідач сказав, що безвиглядне політичне становище та інтерес самозбереження не давали молодій українській державі жадного вибору, а за даних обставин диктувати єдину реальну політику: укласти мир з Центральними Державами і таким чином дістати необхідну передишку для закріплення молодої влади, яка вже тоді була майже смертельно загрожена навалою російських червоних орд Муравйова. З тексту заяви української делеґації в Ясах видно, що тодішні провідники українських змагань за державність до останку мали бажання і надію зв'язати українську боротьбу за свободу з воєнними цілями Антанти, речником якої став Вудро Вільсон зі своїми гаслами самовизначення народів та „збереження світу для демократії". В згаданій заяві говорилось, що Україна „...навіть після укладення (сепаратного) миру буде стреміти до нав'язання і вдержання добрих відносин з Аліянтами та буде організовувати своє життя за їх прикладом і допомогою... (що вона) буде намагатися обмежити до необхідного мінімуму кількість своїх провізій для ворога..."

Доповідач нагадав, що сьогодні багато людей на Заході пам'ятають лише про Берестє - Литовський договір з 9-го лютого 1918 року, який нібито „створив" Україну. Документи державного департаменту нагадують, що Україна існувала і стукала до дверей Заходу ще перед конференцією в Бересті...

Торговельний договір. Американська Ліквідаційна Комісія в Парижі була створена окремим законодавством Конґресу ЗДА для ліквідації велетенських запасів майна американських експедиційних військ в Европі. В квітні 1919 року до цієї Комісії звернулись представники Української Дипломатичної Місії в Парижі з проханням продати Українській Народній Республіці цілий ряд речей, зокрема одежі, взуття, ліків, шпитального приладдя, тощо, на загальну суму одинадцять з половиною мільйонів долярів. Тому, що Америка не визнала самостійности України, так само як не визнавала тоді незалежности балтійських держав, представники яких також зверталися до Ліквідаційної Комісії з подібними пропозиціями, справа продажу американського майна урядам цих визволених народів зразу спіткала перешкоди. Проте, за „приватною порадою" деяких членів згаданої комісії, вихід знайдено в той спосіб, що замість урядових місій торговельні переговори почали вести кооперативні спілки.

Таку „приватну" торговельну спілку створили і українці. Вона називалась „Украіляи" і складалась з Івана Петрушевича, Володимира Тимошенка і Сімо-Джін Серфа. Ця спілка звернулась до Американської Ліквідаційної Комісії в травні того ж року з формальним замовленням названих речей на приблизно ту ж суму. Після відповідної консультації керівників А. Л. Комісії з компетентними американськими чинниками в Парижі, зокрема з представниками Американських Експедиційних Військ, міністерства фінансів, Організації Гувера і з представниками Мирової Конференції в Парижі, підписано 6 червня 1919 року торговельну угоду між А. Л. Комісією і спілкою „Украіляи" на суму $8.5 мільйона, з того ліків на $1.25 мільйона. Все це майно спілки „Украіляи" відразу ж відпро-Респ. взявши в оплату векселі дала Українській Народній УНР, якими розплатилась з АЛКомісією. Ці банкноти-векселі були підписані трьома представниками УНР на Мирову Конференцію і окремо затверджені Сидоренком, головою Місії УНР в Парижі. Умови кредитів були прийняті АЛКомісією, а всі матеріяли доставлені формально спілці „Украіляи", а фактично Місії УНР, яка тримала їх на складах біля міст Бордо і Марселю у Франції.

Але перевезти ці такі необхідні в той час речі на місце призначення, на Україну, не пощастило, завдяки рішучій протидії державного департаменту ЗДА, для якого продаж американського державного майна тій чи іншій країні означав щонайменше моральну апробату, якщо не підтримку тої сторони. Документи державного департаменту, що стосуються згаданого торговельного договору і що їх широко цитував доповідач, ясно показують, що Українська Національна Революція і відновлена нею українська держава не знаходили зрозуміння в тодішніх правлячих колах ЗДА, зокрема в державному департаменті.

Засуджуючи укладену торговельну угоду, тодішній державний секретар Лянсінґ звертав увагу американських офіційних чинників у Парижі на становище державного департаменту відносно його загальної політики щодо України. Це „становище" за новою датою — 29 жовтня 1919 року — майже ні в чому не відрізняється від усіх попередніх, почавши від грудня 1917 року. К. Варварів переказав його зміст такими словами: На базі попередніх досліджень державний департамент схильний вважати, що український сепарастичний рух є великою мірою результат австрійської та німецької пропаґанди, яка стремить до розбиття Росії. Він не бачить достатньої етнічної основи для створення окремої держави та не є переконаний, що існує на Україні справжній народній рух і вимога чогось більшого, як лише ширших розмірів льокальної автономії, яка цілком природньо наступить зі встановленням в Росії модерного демократичного уряду, байдуже чи буде він федеративним чи ні. Тому державний департамент вважає, що політика ЗДА, залишаючи для майбутнього вирішення і визначення точного характеру відносин між велико і мало - росіянами, тим часом повинна додержуватися принципу цілости Росії, аніж сприяти сепаратизмові..."

К. Варварів зауважив, що листування між головою А. Л. Комісії, суддею Паркером, і Вашинґтоном, а також остаточний широкий звіт Паркера про діяльність АЛКомісії виявляють поважну розбіжність в питаннях політики і тактики між Вашингтоном і американським Парижем щодо так званих визволених народів, включно з Україною. В тому звіті, що його видав департамент війни в 1920 році, під розділом „Продажі для вжитку визволених народів" є таке місце: „Ми вірили, що продаж американського майна цим народам послужить дуже важливій функції стабілізації урядів і соціяльних інституцій, які всупереч надзвичайно несприятливим обставинам почали формуватися на сході Европи, та що вони стануть могутнім заборолом проти небезпечного походу большевизму".

Та цього погляду не поділяли „експерти в питанні Росії" в державному департаменті. Тому й історія торговельного договору від 6-го червня 1919 року мала сумний кінець. Не дивлячись на те, що цей договір був правосильний і майно було передано в розпорядження української місії в Парижі, державний департамент знайшов спосіб, щоб, як писав Лянсінґ своєму амбасадорові в Парижі, Воллесові, „не дозволити українцям використати це майно". Не зважаючи на всі протести української місії в Парижі, Воллес таки домігся, щоб французький уряд поробив відповідні заходи, щоб спинити вивіз цього закупленого майна з французьких портів і щоб не дозволити продати його у Франції.

Після доповіді відбулась дискусія. К. Варварову висловлено подяку за дбайливо зібрані й опрацьовані цінні й мало відомі матеріяли. Висловлено побажання опублікувати їх українською та англійською мовами. **Н. М.**

Повідомлення головної Канцелярії УККА

В днях 12 і 13 жовтня 1962 року відбудеться в Ню Йорку Восьма Конвенція Українського Конґресового Комітету Америки. У зв'язку з її підготовою як і біжучою програмою праці УККА в найближчих місяцях, виїжджає до Відділів УККА в західніх стейтах представник Головної Канцелярії п. І. Базарко. В пляні поїздки є передбачені його зустрічі з Екзекутивами Відділів, як і широкими кругами нашого Громадянства. Вони відбудуться в таких місцевостях: Шикаго, Ілл., — 24 березня, Міннеаполіс, Мін. — 25 березня, Мілвоки, Віск. — 27 березня, Гемонд, Інд. — 28 березня ц. р. Просимо Екзекутиви Відділів УККА у вище згаданих місцевостях зорганізувати зустрічі, а Громадянство повідомити докладніше про місце і час (година) зібрань.

Головна Канцелярія

Українці в проводі міського Комітету Вінніпеґу

Вінніпеґу покликала до Бібліотечного Комітету міста Вінніпеґу таких радних і громадян: пані Е. Теннант (дотеперішнього голову Комітету), П. Парахіна, Ґ. Мек-Лавда, Е. Енниса, И. Зукена й громадян: суддю В. Малоя, професорів А. Твіді й Яр. Рудницького та п. Л. Урча. На конститутивному засіданні Бібліотечного Комітету 29-го січня ц. р., на внесення пані Теннант вибрано головою Комітету алдермана П. Парашина, а на його заступника проф. Яр. Рудницького, постійного члена цього Комітету від 1958 року. Крім згаданих, до складу його входять головний Бібліотекар Г. Істон і секретарка пані Сіммонс. (В. Г. О-р).

Сен. Тирмонд проти припинення переслухань у справі цензури промов військовиків

Вашинґтон. — Сенатор-демократ із Південної Каролайни Стром Тирмонд гостро виступив проти тих сенаторів-членів окремої Сенатської Підкомісії Готовости, які стараються припинити переслухання в справі цензури промов високих військовиків. Сенатор Тирмонд виступив проти сенаторів тоді, коли вони дораджували свідкові психіятрові підполковникові Вілліямові Е. Месрові не бути „багатословним", при зізнаванні про те, що інформування вояків про загрозу комунізму не було завжди „вдалим". Сенатор Тирмонд заявив, що попередні свідки, які обороняли ценруру оборонного департаменту, могли говорити без обмежень, а тепер сенатори намовляють свідка, щоб скорочував свої зізнання. Сенаторка - республіканка з Мейну Марґарит Чейз Смит нарікала на те, що журналісти дістали секретний звіт підполковника Месра, а вона, як членка комісії, довідалася про це аж з преси. Не є відомо, хто дав журналістам цей звіт, в якому говорилося про співпрацю американських полонених в Кореї з комуністичними поневолювачами.

Голл говорить про „систему концентраційних таборів" в ЗДА

Ню Йорк. — Звільнений з тюрми за кавцією $5 000 генеральний секретар комуністичної партії ЗДА Гас Голл заявив на пресовій конференції, яку він відбув разом із також звільненим із тюрми за кавцією із крайовим партійним секретарем Бенджеміном Дейвісом, що уряд „приготовив систему концентраційних таборів" для комуністів. Голл і Дейвіс були заарештовані за те, що не зареєструвалися як підривні елементи - комуністи згідно з законом з 1950-го року. Голл казав, що приготовані табори є в стейтах Арізоні і Пенсилвенеї, і в них має бути стільки місця, що замало буде комуністів, щоб заповнити ті табори. Голл страшить американців, що уряд відсилатиме до таборів всіх тих „людей, які борються за мир". На думку Голла генеральний прокуратор ЗДА Роберт Ф. Кеннеді має вже „готові табори" для майбутніх інтернованих.

● **Маршал Чіянґ Кай - шек**, лідер Вільного Китаю з осідком на Формозі, твердить, що теперішній голод на китайському континенті доводить до розпуки населення і тому не є виключене повстання проти комуністів. Чіянґ Кай - шек хоче дозволу від ЗДА поспішити в такому випадку з збройною допомогою китайським повстанцям. Асистент державного секретаря для далеко - східніх справ, Аверелл Гарриман, який об'їздить тепер далеко - східні країни, відмовився говорити на цю тему.

● **Індійський прем'єр Джавагарлал Неру** заявив, що було б „шпилем глупоти" займати супроти комуністичного Китаю і супроти Пакістану „тверде й непорушне становище" у зв'язку із територіяльними спорами з тими країнами. Він запевнив, що хоче поладнати ці суперечки мирними способами.

Канада турбується відходом здібних людей до ЗДА

Ню Йорк. — Юнайтед Пресс Інтернешенел стверджує, що в Канаді турбуються відходом здібних і вишколених фахівців на працю до ЗДА. В останній декаді пересічно по 20.000 канадійців переносилися до ЗДА, щоб дістати більшу заробітну платню, кращі умови праці, або щоб жити в лагіднішому кліматі. Число американців, що в тому самому часі переселилися до Канади, виносить половину того числа, що канадійців у ЗДА. Між визначними канадійцями, які працюють тепер як громадяни ЗДА і займають високі становища, згадується американський амбасадор до Індії Джан Гелбрейт і Джеймс А. Чемберлейн, який очолює один з космічних проєктів в цій країні. Гадають, що успіх Джана Г. Ґленна ще більше приваблюватиме здібних канадійців переселюватися до цієї країни.

Каліфорнійські республіканці проти Товариства ім. Джана Бирча

Берклі, Каліфорнія. — Конвенція каліфорнійської Республіканської Асамблеї висловилась проти засновника Товариства ім. Джана Бирча — Роберта Г. В. Велча і проти ідеології цього товариства, як цього домагався колишній віце-президент М. Ніксон. Ця Асамблея більшістю 263-ох голосів проти 176-ох погодилася на те, щоб кандидатом на губернатора цього року був Ніксон. Противник Ніксона із нафтової промисловости дістав 176 голосів. Та Асамблея відкинула пропозицію Ніксона, щоб не могли бути її членами ті республіканці, які належать до згаданого Товариства ім. Джана Бирча, бо його програма не є „сумісна з засадами Республіканської партії". Але більшість Асамблеї була проти ідеології правої організації Товариства ім. Джана Бирча, хоч окремі члени виступали в її обороні тому, що вона поборює комунізм.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ЧЕТВЕР, 22-го БЕРЕЗНЯ 1962:

ТОРОНТО, Канада. — Надзвичайні Збори Відділу 440, в годині 8:00 веч., в „Домі Просвіти", при вул. 240 Бетирет Ст. у Торонті, в цілі вибору делеґата на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. — Управа Відділу.

Посмертні згадки

Дмитро НОСАЛИК, — довголітній член 204 Відділу УНСоюзу в Ню Йорку, Н. Й., помер в дні 17-го березня 1962 року. Покійний народився 1896 р. в Перемишлі, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Павлину і 2 доньки: Анну та Ольгу. Похорон відбувся 21-го березня 1962 р., з пох. заведення П. Яреми до церкви св. Юрія, а опісля на цвинтар Кальварія. — В. Н. П.!
В. Гасій, секр.

Стефан МАНДЗИН, — член 75 Від. Українського Народного Союзу, Т-ва „Запорозька Січ" у Дітройті, Миш, помер в дні 10-го лютого 1962 р. Покійний народився 1894 р., в селі Новосілки, пов. Львів, Зах. Україна. Полишив у смутку двох синів: Михайла і Андрія. Похорон відбувся 13-го лютого ц. р., з пох. заведення на кладовище Меморія Лівонія. — Вічна Йому Пам'ять!
Б. Верещинський, фін. секр.

Мартин ГАВРИЛЬЦІВ — член 75 Відд. УНСоюзу, Т-ва „Запорозька Січ" в Дітройті, Мишиґен, помер в дні 22-го лютого 1962 р. Покійний народився 1887 р., в селі Верчани, пов. Стрий, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Меланію, доньку Павлину, синів: Івана, Михайла, Петра, і Миколу, 13 внуків та 3 правнуків. Похорон відбувся 25-го лютого 1962 р., з пох. заведення на цвинтар. — Вічна Йому Пам'ять!
Б. Верещинський, фін. секр.

Михайло ДРОЗДА, — довголітній член Б-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 115 УНСоюзу в Кентон, Огайо, помер 10-го лютого 1962 р., на 77-му році життя. Покійний був членом УНСоюзу та місцевої громади. Походив із села Стефкова, Зах. Україна. Полишив у великому смутку дружину Катерину та сина Стефана. Похорон відбувся 13-го лютого ц. р., при участі Родини, Знайомих та Приятелів, з пох. заведення до церкви св. о. Миколая, а опісля на місцевий католицький цвинтар. — Вічна Йому Пам'ять!
П. Бабич, секр.

ТАРЗАН, ч. 4808. Чарлз полює далі...

"WELL, CHARLES," [illegible] "WE WILL RETURN NOW TO REPORT THIS ACCIDENT [illegible] YOU CAN SETTLE BACK IN YOUR PLUSH OFFICE—"

"NO!" CHARLES EXCLAIMED. "I MEAN—WELL, I'D LIKE TO TRY ONCE MORE!"

HE APPEALED TO TARZAN. "PLEASE, WILL YOU HELP? I'VE GOT TO REGAIN MY SELF-RESPECT!"

— Добре, Чарлзе, — глузувала Джюн. — Тепер ми вернемося, щоб звітувати про цей випадок. А тоді ви зможете знов сісти в оксамитному кріслі в бюрі...

— Ні, — гукнув Чарлз. — Я думаю правильно, я пробуватиму дераз!

Він звернувся до Тарзана. — Будь ласка, чи ви допоможете мені? Я хотів би відзискати самопошану.